

Држава одбија да распореди ресурсе на првој линији за обезбеђивање високог здравственог статуса пољопривредних усева

Автор(и): Растителна заштита

Дата: 14.02.2021 Брой: 2/2021

Predstojeća kampanja za zaštitu bilja, usmerena na postizanje visokog zdravstvenog statusa tri strateške, strukturu-definišuće poljoprivredne kulture u Bugarskoj – **suncokreta, kukuruza i uljane repice**, kojima je posvećena posebna pažnja u ovom izdanju časopisa "Zaštita bilja", ponovo otvara prostor za profesionalni dijalog među učesnicima u ovoj veoma složenoj, dinamičnoj i promenljivoj sredini, koja obuhvata stepen zakorovljenosti i vrstu korova, snagu i opseg patogenog potencijala, sastav i ponašanje štetočina u nestabilnoj klimatskoj sredini.

Polazna tačka u ovom problematičnom slučaju, koji se tiče svih poljoprivrednih useva, nesumnjivo je način strukturiranja informisanog izbora sredstava za zaštitu bilja i tehnologije za njihovu primenu. Profil informisanog izbora podrazumeva dostupnost različitih vrsta znanja. Prvo od njih je sposobnost prognoze razvoja fitosanitarne sredine pod specifičnim uslovima. Drugo je izbor efikasnih, kvalitetnih proizvoda i njihovo korišćenje na najprikladniji način. Kakva je praksa u našoj zemlji, kakva je stvarna situacija? Specifičnosti današnje poljoprivredne proizvodnje zahtevaju najviši mogući nivo povezanosti i zajedničke odgovornosti među učesnicima ove misije – operativna administracija, nauka, obrazovanje, privreda. Ova povezanost podrazumeva "proizvodnju" informacionog proizvoda, pravog informacionog proizvoda, očajnički potrebnog za izbor pouzdanih rešenja u neizvesnoj sredini, za postizanje održivosti i visokog zdravstvenog statusa gajenih poljoprivrednih kultura.

Da vidimo kakvo je učešće operativne administracije u ovom procesu. Pre nekoliko godina je ukinuta Nacionalna služba za zaštitu bilja (NPPS). Njeni delovi su prišiveni kao zakrpe na novoformiranu Bugarsku agenciju za bezbednost hrane (BFSA). Ideja o integritetu i autonomiji zaštite bilja unutar nove mega-strukture sahranjena je olako, uz maksimalnu dozu kratkovidosti. Trenutni Odeljenje za zaštitu bilja unutar BFSA predstavlja šačica stručnjaka sa vezanim rukama. Njihov profesionalni kapacitet ne može da se koristi kako je zamišljeno. Drugim rečima: ovaj administrativni patuljak bez kičme, koji se smatra instrumentom sa regulatornim funkcijama, čija radna opisu takođe uključuje obavezu upravljanja zaštitom bilja na nacionalnom nivou, zasnovanom na prognozi i upozorenju, ne služi nikome!

A kakva je uloga Poljoprivredne akademije u podsticanju saradnje među istraživačima zaštite bilja – herbologima, entomolozima, fitopatolozima – razasutim tamo-amo po institutima unutar sistema Akademije, kako bi se povećala efikasnost rada ovog dragocenog naučnog resursa? Odgovor je: Poljoprivredna akademija nema stav niti mišljenje, a kamoli ikakve planove za promene... Ili bolje rečeno, ima! Institut za zaštitu bilja u Kostinbrodu stavila je pod "kišobran" Instituta za zemljište "N. Puškarov". Ova čudna simbioza je okončala njegovu autonomiju. Nekoliko istraživača koji su ostali tamo ne bave se praktičnim pitanjima zaštite bilja. Dominantan faktor u njihovom radu, prema rečima direktorke prof. Olje Karadžove, je njihovo učešće u evropskim projektima orijentisanim na fundamentalna naučna otkrića!

Što se tiče Nacionalne poljoprivredne savetodavne službe (NAAS), kojoj su do skoro ukazivane velike nade za povećanje svesnosti i profesionalnih veština poljoprivrednih proizvođača, za usmeravanje njihovih praksi (uključujući mere zaštite bilja) u pravom smeru, za učešće u izgradnji novog, višeg nivoa povezanosti među učesnicima u poljoprivrednoj proizvodnji, razočarenje je potpuno. Svaki dan (nažalost) donosi dokaze da je ovaj projekt jalov, proizvod birokratske izrade. Krhka predstava da će se stvari uskoro dogoditi ili će konačno dobiti

zamah isparava kao dim. Ova tužna slika sugerije da projektat zapravo nikada nije bio zamišljen da funkcioniše kako je predviđeno, kao aktivno angažovan partner domaće poljoprivrede. Vreme je pokazalo da takve državne institucije, takvi lažni autoriteti, nikome ne koriste, a najmanje ljudima koji rade na polju. Videli smo dovoljno koraka u pogrešnom smeru, skupe eksperimente i iracionalne odluke. Ponovo smo angažovani u jalovoj potjeri za iluzijama!

Koje su garancije za postizanje visokog zdravstvenog statusa suncokreta, kukuruza i uljane repice u našoj zemlji pod neizvesnom klimatskom i fitosanitarnom sredinom – to je tema ovog izdanja časopisa "Zaštita bilja". Pokušali smo da podsetimo našu čitalačku publiku koje su institucije odgovorne za informisani izbor sredstava za zaštitu bilja i tehnologija za njihovu ispravnu primenu. Iz navedenih primera je, nadamo se, jasno da država, predstavljena Ministerstvom poljoprivrede, hrane i šumarstva i njegovim strukturama – BFSA, Poljoprivrednom akademijom i NAAS – ne učestvuje konstruktivno u pripremanju poljoprivredne zajednice za strukturiranje alata za svoju praksu zaštite bilja.

U ovom trenutku, istaknuti analitičari i komentatori sa širokim znanjem o temi verovatno će nas ljubazno podsetiti da propuštamo da uočimo ulogu predstavništava multinacionalnih agrohemijских kompanija u oblikovanju informisanog izbora. Umirovit ćemo ove zabrinute glasove. Evo šta mi mislimo o tome. Najviša klasa zaštite bilja, koju predstavljaju vodeće svetske agrohemijske kompanije, prisutna je ovde u Bugarskoj. Timovi ovih kompanija, sastavljeni od profesionalnih stručnjaka sa uglednim agronomskim kvalifikacijama, deluju po svim tržišnim pravilima u izrazito konkurentnoj sredini. Kompanije održavaju aktivan dijalog sa svojim partnerima – distributerima i krajnjim korisnicima. Poljoprivredni proizvođači u zemlji imaju privilegiju i mogućnost da dobiju objektivne, kreativne, tačne i ažurne informacije o svakom proizvodu iz komercijalnog portfolija svake od ovih kompanija, da slušaju prezentacije, dobiju konsultacije na sopstvenim parcelama i posete demonstracione platforme kompanija širom zemlje. Ova visoka profesionalna aktivnost na korporativnom nivou nesumnjivo utiče na formiranje mišljenja, izbora i stavova o jednom ili drugom proizvodu, jednoj ili drugoj tehnologiji. Međutim, to ni na koji način ne znači da trgovinske kompanije na tržištu pesticida čine besmislenim, potcenjuju ili zanemaruju stavove drugih učesnika u procesu razvoja specifičnih strategija zaštite bilja.

Država je dužna da aktivno učestvuje u organizaciji poljoprivredne proizvodnje, u inženjeringu operativnih planova za efikasno delovanje protiv štetne fitosanitarne sredine. To je tim pre neophodno što je bugarska poljoprivreda ušla u sledeću fazu svog intenzivnog, integralnog i pozicionog razvoja. Proizvodnja se veoma brzo transformiše, na širokom frontu – koncepti "zelene" politike i precizne poljoprivrede više nisu nejasni budući horizonti već sadašnja stvarnost. Uloga i učešće zaštite bilja, kao dela ovog velikog procesa obnove, zahtevaju

novi tip povezanosti i deljenja odgovornosti među svim učesnicima na prvoj liniji koji rade intelektom i idejama na postizanju visokog zdravstvenog statusa poljoprivrednih kultura.

Poenta je da i bugarska država i multinacionalne kompanije agrohemijske industrije imaju zajednički cilj – da naša poljoprivreda bude održiv, rastući i profitabilan sektor nacionalne ekonomije. Međutim, pristup postizanju ovog visokovrednog ekonomskog cilja je trenutno drugačiji. Ostaje utisak da je država Bugarske mišljenja da su globalne kompanije koje posluju ovde manje-više dužne da mobilišu sve svoje resurse, odgovornost i energiju da se to ostvari! Što, kao što možete pretpostaviti, isključuje koncept povezanosti između administracije, nauke, obrazovanja i privrede. Takav stav je neprihvatljiv i destruktivan, vodi u ćorsokak. Hitno je neophodno da država ispravi svoju politiku zaštite bilja.

Jer, kao što je poznato, zaštita bilja je nezamenljiv faktor u poljoprivrednoj proizvodnji!